

74

**ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА
КОМИСИЯ
„МЕЖДУНАРОДНА
ДЕЙНОСТ” НА ВСС**

ДОКЛАД

от Христина Тодорова – директор на дирекция „Международна дейност” в
администрацията на ВСС

Относно: резултатите от 4-та среща на лицата за контакт на националните съдебни системи, проведена на 6 октомври 2014г., Брюксел, Белгия.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На 6 октомври 2014 г. се проведе 4-та среща на лицата за контакт на националните съдебни системи, в гр. Брюксел, Белгия. Съгласно решение на комисия „Международна дейност” по протокол №40/20.11.2013г. съм определена за лице за контакт от страна на ВСС с цел осъществяване на систематичен диалог на експертно ниво за развитието на „Информационното табло в областта на правосъдието”, както и за обмяна на мнения за най-добрите практики за ефективност на съдебните системи, включително събирането на данни. От страна на Министерство на правосъдието такова лице е Екатерина Тодорова, главен експерт в дирекция „Международно правно сътрудничество и европейски въпроси”, Министерство на правосъдието.

Срещата се председателстваше от Емануел Крабит, началник отдел „Общи съдебни политики и съдебни системи” в Генерална дирекция „Правосъдие” на Европейската комисия и протече, както следва:

- 1. Представяне на проучване относно "Постигане на европейско предимство: Как европейските правителства могат и трябва да се възползват от иновативни обществени услуги" - констатации по стартиране на процедура за искове с малък материален интерес (Gianluca PAPA, Европейска комисия, Генерална дирекция за**

комуникационни мрежи, съдържание и технологии и Dinand TINHOLT, CapGemini)

През май 2014 г. е представен докладът "Постигане на европейско предимство: Как европейските правителства могат и трябва да се възползват от иновативни обществени услуги" – показатели за електронно правосъдие. Последният е бил подготвен от Capgemini за Генерална дирекция „Комуникационни мрежи, съдържание и технологии” на Европейската комисия. По повод на исконите с малък материален интерес беше съобщено, че Естония има значителен напредък. Беше представен и документ за ръководство относно показателите за изграждане на капацитета на публичната администрация по Програмен период 2014-2020, Мониторинг и оценка на европейската кохезионна политика, Европейски социален фонд(ЕСФ).

2. Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2015 г.

Информационното табло на ЕС в областта на правосъдието за 2015 г. трябва да бъде публикувано през март 2015 г. От Комисията беше съобщено, че вече 20 държави, сред които и България, са изпратили отговорите си по Въпросника на Европейската комисия за ефективност на правосъдието (СЕРЕJ), която подготвя част от следващото Информационно табло. Комисията събира данни за обученията по европейско право чрез Европейските съдебни мрежи. Информация се събира и от Европейската мрежа на съдебните съвети (ЕМСС), а в държавите, където не съществуват съдебни съвети- от председателите на върховните съдилища. От тях ще се събира и информация колко трансфери на съдии има без тяхно съгласие или уволнения, както и какви са гаранциите за тяхна защита и начина за оценка ефективността на тези гаранции. Обмисля се разширяване на Информационното Табло, като се включва информация от още 3 области – търговски марки, интелектуална собственост и вътрешен пазар в частност директивата за обществените услуги. Ще се наблегне и на изпълнението на съдебните решения по граждански и административни дела.

Комисията сподели, че за тях **алтернативни способи за разрешаване на спорове(ADR)** са изключително важни. В заключение Комисията заяви, че ще изпрати нарочен въпросник по темата.

Представителят на Австрия, който участва и в групата за оценяване на СЕРЕЈ, съобщи, че с всяка изминала година става по-лесно събирането на статистика, защото започват да свикват. Припомни, че за докладите на СЕРЕЈ се отделят поне 2-3 месеца за проверка на точността на данните.

Гърция поиска следващия път въпросникът да се изпрати по-рано.

Германия също имат проблем с краткото време за отговор, тъй като се събират данни и за СЕРЕЈ. Освен това, поискаха да се отдели повече време за обсъждане този въпрос на заседанията.

Чехия поиска да има среща в настоящия формат за координиране на информацията, както и да бъде посочена датата за публикуване на следващото табло.

Нидерландия изрази притеснението си от допълнителното разширяване обхвата и поиска първо да заработи по-гладко събирането и анализирането на вече включената статистика.

Португалия също попита Комисията как ще валидира данните.

Комисията съобщи, че Информационното табло трябва да е публикувано през март 2015 г. За тези делегации, които поискаха въпросника на СЕРЕЈ, беше обещано да им бъде изпратен. Валидирането на данните, изпратени от СЕРЕЈ, ще се осъществи от техния секретар. Комисията съобщи, че ще изпратят и специален въпросник. Тяхната идея не е само да подготвят Таблото, но и обмен на добри практики. Споделиха, че са отворени за нови идеи и как да се съберат качествени данни за правосъдието. Комисията обмисля за включването и на икономическото престъпление, защото таблото е развиващ се инструмент.

Гърция попита дали Информационното табло ще бъде приоритет за новия комисар.

3. Обмен на информация за методите и практиките на държавите-членки за насърчаване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове

Комисията сподели, че за тях алтернативни способи за разрешаване на спорове(ADR)са изключително важни. В Информационното табло са част от качеството на съдебната власт и биха искали да знаят как могат да събират данни за това. Делегациите бяха помолени да представят практиките в техните държави в три направления:

- стимули за страните да използват медиация (финансови, процедурни и т.н.);

- политики и мерки за повишаване на информираността за медиацията(информационни изисквания към страните, интернет страници, приложения, кампании и т.н.)
- изисквания за допускане до професията (акредитация).

Първо поиска думата делегатът на Словения, като посочи, че там съдията напътства страните по делата, където е възможно. По делата, свързани с деца и трудови правоотношения, медиацията е безплатна, като само по търговски дела се заплаща. Също така, правят разграничение между съдебна и извънсъдебна медиация, като за втората не може да се предоставя статистика.

В Литва Висшият съдебен съвет отговаря за популяризирането на медиацията, като в момента се работи по съдебната медиация, но се обмисля и за извънсъдебната. Ако делото вече е в съда, медиацията е съдебна. Съдията може да е медиатор, но не по същото дело. От 1 януари 2014 г. съдията вече може да е медиатор по своето дело, ако страните са съгласни. Медиацията е безплатна.

Представителят на Нидерландия заяви, че когато се говори за медиация означава, че обикновено спорът е стигнал до съда, а когато е извън съда е по-скоро арбитраж, уреден в договор. Съществува институт по медиация и той отговаря за организацията. Повечето потребителски спорове се разрешават чрез медиация, което е много евтино и бързо. Имат специално лице в съда, към което съдиите могат да се обърнат. Медиаторът може да е съдия. Имат изискване на определен период медиаторите отново да се оценяват, като трябва за 3 години да имат проведени поне 9 медиации и определен брой часове.

В Австрия медиацията също се организира от частния сектор и медиаторите не са организирани, както адвокатите. В тази връзка, правителството няма данни колко медиации годишно се правят.

В Италия се събира информация за медиацията, защото е задължително всички да изпращат статистика. Там има съдебна и частна медиация. Също така, имат задължителна медиация – преди да подадат молба в съда, страните трябва да минат през медиация. Целта е да се намалят безмислените дела. Първата среща е информативна и страните решават дали да продължат. Ако съдебното решение е подобно на предложението на медиатора, страните възстановяват таксите за медиация.

Белгия попита какво означава съдебна медиация. Там съдия не може да провежда медиация.

Румъния съобщи, че Конституционният съд е забранил задължителната медиация като пречка за правосъдието.

Чехия съобщи, че имат медиация от 2012 г. и делата вече са намалели с 10 %.

Унгария имат и гражданска, и наказателна медиация. Медиацията е задължителна и безплатна. Съдиите и съдебните секретари могат да станат медиатори. За съдебната медиация отговаря Националният съдебен съвет, който в момента популяризира метода с видеоматериали и брошури. Миналата година са имали около 300 съдебни медиации.

Словакия споделиха, че в момента създават нови правила за арбитраж. Ако медиацията се проведе преди първото заседание, съдът връща 90 % от платената такса, а след първото - 50 % от всички платени такси.

В много държави, като Словакия, едно от необходимите изисквания, за да стане едно лице медиатор е необходима университетска диплома.

Във Финландия има гражданска и наказателна медиация. Процедурата е много популярна по въпроси за родителски права при развод. Има информация на интернет страниците на полицията, прокуратурата и съдилищата.

В Унгария медиацията не е популярна, но има над 50 % успеваемост.

В Португалия помирителните процедури в досъдебна фаза са публични и институциите ги осигуряват, като например по трудови дела.

Въпреки че представителят на българското Министерство на правосъдието беше подготвил информация за медиацията в България, беше преценено, че поради липсата на особено развитие за 10 -те години от въвеждането ѝ през 2004 г., не е необходимо да бъде направено изказване.

В обобщение, Комисията благодари на делегациите и заяви, че възнамеряват да изпратят нарочен въпросник за медиацията, за да съберат информация. Въпросникът ще засяга и трудови и административни дела.

Бяха направени презентации на практики на държави -членки на ЕС в подкрепа на качеството на националните съдебни системи

Опитът на Румънската мрежа EuRoQuod (Flavian POPA, Върховен съвет на магистратурата на Румъния)

Румъния заяви, че в периода 2007 - 2012 са изпратени около 40 преюдициални запитвания. EuRoQuod е много добре действаща мрежа от съдии, в която участват над 4500 съдии. 49 съдии са избрани на

доброволни начала като координатори. 2 пъти годишно се осъществяват срещи и професионално обучение. Създава се база данни, като всеки един от съдиите ще има достъп до тези данни. В нея са включени 77 дела, от които 22 са все още висящи. Например делата по Европейската заповед за арест се решават от Касационния съд и в системата може да се намери информация за делата и прилагането на румънското законодателство, с което е въведено Рамковото решение.

Административно правосъдие в Гърция - към решение в рамките на разумен срок (Vassilis ANDROULAKIS, съдия в Държавния съвет)

Гърция съобщи, че касационния съд разглежда граждански и наказателни дела. Отделно имат Държавен съвет. Те нямат конституционен съд и всеки съдия е конституционен - може на всеки етап от делото да разгледа конституционен въпрос. В момента всеки съд има самостоятелна база данни, сам сключва договори за компютъризация и т.н. Има идея за всички съдилища да се разработи еднаква база данни, която да е съвместима с другите. По повод на липсата на конституционен съд представител на Комисията припомни, че в момента се обсъжда реформа с цел да се създаде такъв. Гръцкият представител заяви, че темата се обсъжда, но не е ясно колко от партиите са съгласни и какво се включва в идеята.

Комисията закри заседанието, като прикани делегатите, ако искат да направят презентации на следващите срещи. Следващата среща се очаква да е през декември или януари 2015 г.

С уважение,
Христина Тодорова